

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.10.1997
COM(97) 510 τελικό

97/ 0264 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών
σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία
αυτοκινήτων οχημάτων
και για την τροποποίηση των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 92/49/ΕΟΚ**

(Τέταρτη οδηγία ασφάλισης αυτοκινήτων)

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

Αιτιολογική έκθεση

1. Ιστορικό

Το ζήτημα της αποζημίωσης των θυμάτων τροχαίων ατυχημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προβληματίσει την Επιτροπή από την έκδοση της πρώτης οδηγίας για την ασφάλιση αυτοκινήτων το 1972¹. Η οδηγία αυτή προέβλεπε την υποχρεωτική έναντι τρίτων ασφάλιση σε όλη την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Η βασική παρεχόμενη προστασία επεκτάθηκε και ενισχύθηκε με την δεύτερη² και την τρίτη³ οδηγία για την ασφάλιση αυτοκινήτων. Αυτές οι λεγόμενες «οδηγίες για την ασφάλιση αυτοκινήτων» αφορούσαν τα τροχαία ατυχήματα που συμβαίνουν στη χώρα διαμονής του θύματος και τα οποία προκαλούνται από οχήματα τα οποία είτε είναι εγγεγραμμένα και ασφαλισμένα στη χώρα του θύματος είτε είναι εγγεγραμμένα και ασφαλισμένα σε άλλο κράτος μέλος. Με την λεγόμενη οδηγία για τις υπηρεσίες ασφάλισης αυτοκινήτων του 1990 έγινε προσπάθεια να εξομοιωθούν με τις περιπτώσεις αυτές εκείνες κατά τις οποίες το ατύχημα έλαβε χώρα στη χώρα του θύματος και το όχημα ήταν εγγεγραμμένο στη χώρα του θύματος, αλλά ήταν ασφαλισμένο (μέσω της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών) από ασφαλιστή σε άλλο κράτος μέλος.

Ωστόσο, σε καμία από τις οδηγίες αυτές δεν λαμβάνεται υπόψη η περίπτωση των θυμάτων εκείνων τα οποία - παρόλο που βρίσκονται προσωρινά σε άλλο κράτος μέλος - υφίστανται ζημία ή σωματική βλάβη, σ' αυτό το άλλο κράτος, από όχημα καταχωρημένο σε κράτος μέλος διαφορετικό από τη χώρα διαμονής του θύματος. Λόγω της αύξησης της κυκλοφορίας μεταξύ των κρατών μελών, έχει γίνει προφανές ότι τα θύματα αυτά («επισκέπτες») χρειάζονται ειδική προστασία. Έτσι, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η Επιτροπή ανέλαβε την πρωτοβουλία να έρθει σε επαφή με δύο επαγγελματικές οργανώσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων, την Comité Européen des Assurances και το Council of Bureaux, και να τις καλέσει να εξετάσουν το θέμα. Αυτός ο τρόπος ενέργειας ήταν αρκετά εύλογος, δεδομένου ότι οι ήδη ισχύουσες οδηγίες για την ασφάλιση αυτοκινήτων, ιδίως η πρώτη οδηγία του 1972, βασίζονται στη στενή σχέση ανάμεσα στις ιδιωτικές συμφωνίες μεταξύ των ασφαλιστών και τα νομοθετικά μέτρα. Από την πρωτοβουλία αυτή προέκυψε μια «συμφωνία μεταξύ των Γραφείων για την προστασία των επισκεπτών» που εκπόνησε το Συμβούλιο των Γραφείων («Συμφωνία της Ρώμης» της 27ης Μαΐου 1994), χάρη στην οποία θα μπορούσε βελτιωθεί σημαντικά η θέση των επισκεπτών. Δυστυχώς, δεν επιτεύχθηκε η απαιτούμενη ομοφωνία μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, δηλαδή των ευρωπαϊών ασφαλιστών αυτοκινήτων όλων των συμμετεχουσών χωρών. Κατόπιν αυτού, ανέλαβε πρωτοβουλία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

¹ Οδηγία του Συμβουλίου της 24.4.1972 περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία των αυτοκινήτων οχημάτων και με τον έλεγχο της υποχρεώσεως προς ασφάλιση της ευθύνης αυτής (72/166/ΕΟΚ).

² Δεύτερη οδηγία του Συμβουλίου της 30.12.1983 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων. (84/5/ΕΟΚ).

³ Τρίτη οδηγία του Συμβουλίου της 14.5.1990 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων (90/232/ΕΟΚ).

Σε ψήφισμα της 26ης Οκτωβρίου 1995 βάσει του άρθρου 138β της συνθήκης ΕΚ⁴ «σχετικά με τον διακανονισμό ζημιών από τροχαία ατυχήματα τα οποία υφίσταται ο ζημιωθείς εκτός του κράτους προέλευσής του», το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει μια οδηγία με την οποία

- θα εισαχθεί σε όλα τα κράτη μέλη ... μια ρύθμιση βάσει της οποίας ο ζημιωθείς από τροχαίο ατύχημα μπορεί να στραφεί άμεσα κατά του ασφαλιστή αστικής ευθύνης του αντιδίκου του ατυχήματος ... («άμεση αξίωση»),
- «θα επιβληθεί σε όλα τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ... ότι κάθε ασφαλιστής αστικής ευθύνης οχημάτων ... θα ορίσει και εξουσιοδοτήσει σε κάθε άλλο κράτος μέλος έναν μόνιμο εκπρόσωπο ... ο οποίος θα διακανονίζει ... περιπτώσεις ζημίας, οι οποίες προκλήθηκαν από οχήματα ασφαλισμένα στον ασφαλιστή εκτός του κράτους προέλευσης του ζημιωθέντος ...»,
- «να επιβάλει στα κράτη μέλη ... ώστε οι ... ασφαλιστές ... να συστήσουν μια υπηρεσία πληροφοριών ... η οποία θα είναι ... σε θέση να κατονομάσει σε έναν ζημιωθέντα τον εκπρόσωπο ...»,
- «να επιβάλει ... στα κράτη μέλη ... να εξασφαλίσουν ότι οι ... ασφαλιστές θα κοινοποιήσουν στις υπηρεσίες πληροφοριών ... τον εκπρόσωπό τους που έχουν ορίσει ...».

2. Σκοπός της πρότασης

Σκοπός του ψηφίσματος του ΕΚ είναι η βελτίωση της παρούσας κατάστασης όσον αφορά την άσκηση των αξιώσεων αποζημίωσης των προσώπων που έχουν μείνει προσωρινά σε κράτος μέλος εκτός εκείνου στο οποίο διαμένουν («επισκέπτες») και υπέστησαν ζημία ή σωματική βλάβη, σ' αυτό το άλλο κράτος μέλος από όχημα καταχωρημένο και ασφαλισμένο σε κράτος μέλος εκτός εκείνου της διαμονής τους.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι ανησυχίες του Κοινοβουλίου είναι βάσιμες και ότι υπάρχει ανάγκη βελτίωσης της θέσης των εν λόγω επισκεπτών:

- Ο διακανονισμός των ζημιών είναι περισσότερο περίπλοκος στο εξωτερικό από ό,τι στη χώρα διαμονής. Κατ' αρχάς, ο ζημιωθείς μπορεί να μην γνωρίζει την ταυτότητα του ασφαλιστή έναντι του οποίου πρέπει να ασκήσει την αξίωσή του. Τα μέσα εντοπισμού του ασφαλιστή διαφέρουν από χώρα σε χώρα, και ο ζημιωθείς μπορεί τελικά να διαπιστώσει ότι δεν υπάρχουν τέτοια μέσα.
- Το θύμα υποχρεούται κατά κανόνα να αποδείξει ότι η απαίτησή του είναι βάσιμη. Για ευνόητους λόγους μπορεί να είναι δύσκολο να συγκεντρώσει αποδεικτικά στοιχεία (εκθέσεις της αστυνομίας, δηλώσεις μαρτύρων κ.λ.π.) εφόσον το ατύχημα έγινε στο εξωτερικό και - ενδεχομένως - μακριά από τη χώρα του.

–Τις περισσότερες φορές ο διακανονισμός των ζημιών γίνεται σύμφωνα με μια νομοθεσία η οποία δεν είναι εκείνη που ισχύει στη χώρα του θύματος. Αυτό σημαίνει ότι οι διαδικασίες διακανονισμού των ζημιών μπορεί να διαφέρουν από εκείνες που εφαρμόζονται στη χώρα του.

–Όλες αυτές οι δυσχέρειες είναι μεγαλύτερες στο βαθμό που ο ζημιωθείς αντιμετωπίζει μια τάση καθυστέρησης του διακανονισμού εκ μέρους του ασφαλιστή, ο οποίος μπορεί τελικά, λόγω της δυσμενούς θέσης του θύματος, να προσπαθήσει να επιτύχει την παραίτησή του από τη σχετική αξίωση.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί έναν από τους στόχους της συνθήκης ΕΚ: η Επιτροπή πρέπει να βρίσκεται σε εγρήγορση για τις ενδεχόμενες δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν. Επίσης, η Επιτροπή θα μελετήσει τη δυνατότητα κωδικοποίησης των οδηγιών του κλάδου των αυτοκινήτων οχημάτων. Η συγκέντρωση των οδηγιών 72/166/ΕΟΚ, 84/5/ΕΟΚ, 90/232/ΕΟΚ καθώς και της παρούσας οδηγίας σε ένα ενιαίο κείμενο, εφόσον γίνει δεκτή από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θα καταστήσει τη δομή τους πιο ορθολογική και τις διατάξεις τους πιο διαφανείς και κατανοητές, ώστε να είναι πιο προσιτές για τους ασφαλιστές και τους οδηγούς των αυτοκινήτων.

3. Περιεχόμενο της οδηγίας

Υπό τις συνθήκες αυτές, και σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η θέση του θύματος μπορεί να βελτιωθεί με την ύπαρξη ενός «συννομιλητή». Αυτό μπορεί να γίνει χωρίς μεταβολή των κανόνων περί ευθύνης και δικαιοδοσίας που ισχύουν σήμερα στα κράτη μέλη.

Για τους λόγους αυτούς και λαμβάνοντας υπόψη την προσέγγιση του Κοινοβουλίου, η Επιτροπή προτείνει:

- την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων ατυχήματος που συνέβη σε κράτος μέλος διαφορετικό από τη χώρα διαμονής τους, κατά του ασφαλιστή του οχήματος που εμπλέκεται στο ατύχημα με την θέσπιση ειδικών κανόνων που προστίθενται στο ισχύον σύστημα που καθιερώθηκε με τις οδηγίες του τομέα ασφάλισης αυτοκινήτων (άρθρο 1).
- την καθιέρωση μιας ευθείας αγωγής σε όλη την ΕΕ για την κατηγορία αυτή των θυμάτων (άρθρο 2).
- τον ορισμό από όλες τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, αντιπροσώπων υπεύθυνων για το διακανονισμό των ζημιών σε κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 3)· και
- τη δημιουργία κέντρων ενημέρωσης (άρθρο 4).

Η Επιτροπή προτείνει επιπλέον:

- τα κέντρα ενημέρωσης να ασχολούνται με την εξακρίβωση της ταυτότητας τόσο του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών όσο και του υπεύθυνου ασφαλιστή και του οχήματος που εμπλέκεται στο ατύχημα (άρθρο 4)· και
- τη δημιουργία ενός οργανισμού στη χώρα προέλευσης του επισκέπτη που θα είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών των επισκεπτών, σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντιπρόσωπος ή που ο ασφαλιστής καλλισιεργεί, και που θα ασκεί τα καθήκοντα ενός "Οργανισμού Αποζημίωσης". Ο οργανισμός αυτός, εφόσον προέβη σε πληρωμή της αποζημίωσης στη χώρα διαμονής του θύματος, θα μπορεί αυτομάτως να προσφύγει κατά του αντίστοιχου οργανισμού που λειτουργεί στη χώρα του υπερέμμερου ασφαλιστή. Ο τελευταίος οργανισμός υποκαθίσταται στα δικαιώματα του θύματος κατά του ασφαλιστή (άρθρο 5).
- να προβλεφθεί ρητά ότι, στις περιπτώσεις που το όχημα που προκάλεσε το ατύχημα δεν είναι ασφαλισμένο ή δεν μπόρεσαν να γίνουν γνωστά τα στοιχεία του ασφαλιστή, υπεύθυνα για την αποζημίωση του θύματος είναι τα ταμεία εγγυήσεως, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη δεύτερη οδηγία ασφάλισης αυτοκινήτων (84/5/ΕΟΚ) (άρθρο 6).

4. Σχολιασμός των άρθρων της οδηγίας

Άρθρο 1 (πεδίο εφαρμογής)

Η παρούσα οδηγία καλύπτει τις περιπτώσεις αιτήσεων αποζημίωσης για ατυχήματα που προκλήθηκαν από οχήματα:

- εγγεγραμμένα και ασφαλισμένα στο κράτος μέλος του ατυχήματος ή
- εγγεγραμμένα στο κράτος μέλος του ατυχήματος και ασφαλισμένα υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της διαμονής του θύματος ή
- εγγεγραμμένα και ασφαλισμένα σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της διαμονής του θύματος και του τόπου του ατυχήματος.

Το άρθρο αυτό ορίζει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας: Καλύπτει μία πολύ συγκεκριμένη κατηγορία θυμάτων, των οποίων η θέση, ενώ από νομική άποψη είναι η ίδια με αυτή των "εγχώριων" θυμάτων στο πλαίσιο του ισχύοντος συστήματος πράσινης κάρτας, από πρακτική άποψη είναι ασθενέστερη. Ταυτόχρονα, το άρθρο αυτό ορίζει τον στόχο της παρούσας οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στην αντιμετώπιση της δυσλειτουργίας που διαπιστώνεται στο διακανονισμό των ζημιών αυτής της συγκεκριμένης κατηγορίας θυμάτων και όχι στη ρύθμιση - τουλάχιστον στο στάδιο αυτό- άλλων προβλημάτων που διαπιστώθηκαν κατά την εφαρμογή του συστήματος ασφάλισης αυτοκινήτων στο πλαίσιο της Κοινότητας. Στα άρθρα που ακολουθούν θεσπίζονται ορισμένες πρόσθετες νομικές ρυθμίσεις, οι οποίες συμπληρώνουν το σύστημα της πράσινης κάρτας, προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των θυμάτων αυτών και να διευκολυνθεί η διαδικασία αποζημίωσης τους.

Άρθρο 2 (ευθεία αγωγή)

Η επέκταση της ευθείας αγωγής σε όλα τα κράτη μέλη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος. Το θύμα έχει δικαίωμα να υποβάλει την αίτηση αποζημίωσής του απευθείας στον ασφαλιστή που καλύπτει την αστική ευθύνη αυτοκινήτου του υπεύθυνου, παράλληλα με το δικαίωμα προσφυγής που διαθέτει αυτοδικαίως έναντι του ίδιου του υπεύθυνου του ατυχήματος. Η ευθεία αγωγή δεν επιβάλλεται, με την παρούσα οδηγία, γενικά σε όλες τις εθνικές νομοθεσίες για κάθε αγωγή αποζημίωσης, αλλά μόνο για τα θύματα ατυχημάτων που συνέβησαν εκτός της χώρας διαμονής τους.

Όσον αφορά τις πρακτικές συνέπειες από τη θέσπιση της ευθείας αγωγής, κατά πρώτον, στα κράτη μέλη των οποίων η νομοθεσία προβλέπει ήδη αυτό το είδος της αγωγής, η κατάσταση θα παραμείνει αμετάβλητη σε πρακτικό επίπεδο. Το άρθρο 2 της οδηγίας καθιστά υποχρεωτική για τα κράτη μέλη τη θέσπιση της ευθείας αγωγής, και συνεπώς η καθιέρωση της δεν είναι πλέον απλώς προαιρετική. Στις χώρες αυτές, το γεγονός ότι την εν λόγω αγωγή θα μπορούν να ασκήσουν μόνο τα θύματα ατυχημάτων που είναι επισκέπτες αποτελεί πλαστό πρόβλημα, δηλαδή πλαστή διάκριση έναντι των "εγχώριων" θυμάτων ατυχημάτων: η ευθεία αγωγή επιβάλλεται κατά τρόπο ομοιόμορφο και καθολικό χωρίς να γίνονται διακρίσεις με βάση την καταγωγή του θύματος. Στην πράξη, οι διατάξεις εθνικού δικαίου, που έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, θα λειτουργούν στην περίπτωση αυτή ως κοινοτικοί κανόνες, τουλάχιστον έναντι των θυμάτων που δεν έχουν την κατοικία τους στο οικείο κράτος μέλος.

Δεύτερον, όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεν προβλέπουν ευθεία αγωγή, τίποτα δεν τα εμποδίζει να θεσπίσουν ένα τέτοιο δικαίωμα με γενική ισχύ, χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ θυμάτων "επισκεπτών" και εγχώριων θυμάτων, ώστε να αποφευχθεί κάθε σχετική διάκριση. Εν πάση περιπτώσει, το όλο σύστημα που προβλέπει αυτή η οδηγία βασίζεται στο γεγονός ότι, ακριβώς, τα θύματα-επισκέπται βρίσκονται από πρακτική άποψη σε μειονεκτικότερη θέση - και συνεπώς πρέπει να ενισχυθεί η έννομη θέση τους εκτός της χώρας διαμονής τους- σε σχέση με τα "εγχώρια" θύματα ατυχημάτων.

Σήμερα, στα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχει δυνατότητα «ευθείας αγωγής» το θύμα ενός τροχαίου ατυχήματος δεν μπορεί να ασκήσει απευθείας τις αξιώσεις του έναντι του ασφαλιστή του υπαιτίου: ο ασφαλιστής δεν ευθύνεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικοπραξίας και δεν υπάρχει συμβατική σχέση μεταξύ του ασφαλιστή και του θύματος. Η «ευθεία αγωγή» δίνει στο θύμα τη δυνατότητα να προσφύγει απευθείας κατά του ασφαλιστή. Διαφορετικά, η ύπαρξη αντιπροσώπου υπεύθυνου για τον διακανονισμό των ζημιών δεν θα είχε νόημα.

Η καθιέρωση της «ευθείας αγωγής» σε όλη την ΕΕ έχει μεγάλη σημασία, για τους ακόλουθους λόγους:

1. Βελτιώνει σε σημαντικό βαθμό από νομικής απόψεως τη θέση του θύματος, το οποίο είχε ατύχημα εκτός της χώρας διαμονής του, όπως προκύπτει σήμερα από τις ισχύουσες οδηγίες για την ασφάλιση αυτοκινήτων, στις χώρες εκείνες στις οποίες δεν υπάρχει ακόμη δυνατότητα «ευθείας αγωγής» κατά του ασφαλιστή. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το πρόσωπο που ευθύνεται ή στις περιπτώσεις όπου ο

υπεύθυνος δεν είναι προσιτός (π.χ. βρίσκεται στο εξωτερικό) ή είναι αφερέγγυος.

2. Χάρης στο συνδυασμό της ευθείας αγωγής με το μηχανισμό του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών, και ο οποίος είναι εγκατεστημένος στη χώρα διαμονής του θύματος (άρθρο 3), καθιερώνεται η δυνατότητα του θύματος να επιτύχει ευκολότερα εξώδικο διακανονισμό του ατυχήματός του και, αν πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις, ακόμη και να κινήσει διαδικασία κατά του υπεύθυνου ασφαλιστή. Από την άποψη αυτή, είναι προφανές ότι η ευθεία αγωγή βελτιώνει σημαντικά τη θέση της κατηγορίας αυτής των θυμάτων, σε όλες τις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατός ο εξώδικος διακανονισμός. Τέλος, η δυνατότητα των θυμάτων αυτών να ασκήσουν ευθεία αγωγή κατά του ασφαλιστή τους εξασφαλίζει περισσότερο την εκτέλεση της απόφασης που θα εκδοθεί.

Η οδηγία δεν θεσπίζει νέους κανόνες εφαρμοστέου δικαίου ούτε τροποποιεί τις συμβάσεις Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου σχετικά με τη δικαιοδοσία. Τόσο το εφαρμοστέο δίκαιο όσο και το αρμόδιο δικαστήριο καθορίζονται με παραπομπή στους κανόνες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στα περισσότερα κράτη μέλη. Πράγματι, η θέσπιση μιας ευθείας αγωγής δεν καθιερώνει αρμοδιότητα των δικαστηρίων της χώρας διαμονής του θύματος. Η δικαιοδοσία καθορίζεται μόνο βάσει των διατάξεων της σύμβασης των Βρυξελλών⁵ (άρθρο 10 παράγραφος 2 σε συνδυασμό με τα άρθρα 7 έως 9).

Άρθρο 3 (αντιπρόσωπος υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών)

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ο στόχος του άρθρου: κάθε ασφαλιστική επιχείρηση, κοινοτικής προέλευσης - που δραστηριοποιείται στο σύνολο του εδάφους της Κοινότητας με βάση ενιαία άδεια που της έχει χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής) - ή που έχει λάβει διοικητική άδεια με βάση το άρθρο 23 της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ, οφείλει να ορίζει έναν αντιπρόσωπο υπεύθυνο για το διακανονισμό των ζημιών σε κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό θα επιτρέπει στα θύματα ατυχημάτων τα οποία έχουν υποστεί ζημία εκτός της χώρας τους να μπορούν να απευθύνονται σε ένα «συνομιλητή», εντός της χώρας τους, ο οποίος θα μπορεί να αναλάβει τον διακανονισμό των ζημιών έναντι του ασφαλιστή του προσώπου που είναι υπαίτιο, στις περιπτώσεις που ο ασφαλιστής δεν είναι εγκατεστημένος στη χώρα της διαμονής του θύματος. Είναι προφανές ότι, εφόσον στο εθνικό σύστημα υπάρχει ήδη ένας μηχανισμός αποζημίωσης των θυμάτων, αυτός θα μπορούσε να προσαρμοστεί και να αναλάβει το έργο του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών ή ακόμη να συνυπάρχει με το σύστημα που προβλέπει η παρούσα οδηγία. Στο πλαίσιο αυτό, η παρέμβαση του αντιπροσώπου θα μπορούσε να είναι επικουρική, σε περίπτωση που το επιθυμεί το θύμα, εάν διαθέτει άλλα μέσα για την ικανοποίησή του δυνάμει του εθνικού δικαίου.

⁵

Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Ταυτόχρονα, στη παράγραφο 1 καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου: δεν αφορά ατυχήματα που έχουν συμβεί στη χώρα της διαμονής του θύματος, είτε το όχημα είναι εγγεγραμμένο εκτός της χώρας αυτής (περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται το σύστημα «πράσινης κάρτας» που διέπονται από τη συμφωνία μεταξύ των εθνικών γραφείων ασφαλίσεως, βλ. άρθρο 2, παράγραφος 2 της οδηγίας 72/166/ΕΟΚ), είτε είναι εγγεγραμμένο στη χώρα αυτή αλλά ασφαλισμένο σε άλλο κράτος μέλος (περιπτώσεις παροχής υπηρεσιών που καλύπτονται από την οδηγία 90/618/ΕΟΚ).

Όσον αφορά την επιλογή του «συνομιλητή», στόχος είναι να δοθεί μεγάλη ελευθερία στις επιχειρήσεις. Ο αντιπρόσωπος δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι τρίτο πρόσωπο. Η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί οποιοδήποτε φορέα διατηρεί στην αντίστοιχη χώρα.

Έτσι, για παράδειγμα, η δραστηριότητα αυτή μπορεί να ασκείται από υποκατάστημα ή πρακτορείο της εν λόγω επιχείρησης είτε από ασφαλιστική επιχείρηση που ανήκει στον ίδιο όμιλο ή ακόμα και ανεξάρτητη, είτε από γραφείο διακανονισμού ζημιών είτε ακόμη από το εθνικό γραφείο πράσινης κάρτας, αν τα μέλη του γραφείου αυτού είναι σύμφωνα. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις μπορούν ακόμη να χρησιμοποιούν, ενδεχομένως, τους φορολογικούς αντιπροσώπους ή τους δικηγόρους τους ή να ορίζουν ένα κοινό αντιπρόσωπο πολλών επιχειρήσεων. Εξάλλου, εάν ένας ασφαλιστής διαθέτει ήδη αντιπρόσωπο "παροχής υπηρεσιών",⁶ το έργο του οποίου συνίσταται στο διακανονισμό των υποθέσεων αποζημίωσης που προκύπτουν από συμβάσεις που έχει συνάψει η εταιρεία υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στη χώρα όπου έχει οριστεί ο εν λόγω αντιπρόσωπος, ο ασφαλιστής μπορεί να τον ορίσει και ως αντιπρόσωπο υπεύθυνο για τον διακανονισμό των ζημιών κατ'εφαρμογή του άρθρου 3 της παρούσας οδηγίας.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, εδάφιο α), ο ορισμός αντιπροσώπου υπεύθυνου για τον διακανονισμό των ζημιών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση της άδειας που παρέχεται σύμφωνα με τους κανόνες της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ για την άσκηση της δραστηριότητας. Εάν δεν πληρούνται η προϋπόθεση αυτή, υπάρχουν δύο συνέπειες: Αφενός, δεν χορηγείται η άδεια, δηλαδή δεν είναι δυνατή η άσκηση της δραστηριότητας στον κλάδο της ασφάλισης αστικής ευθύνης αυτοκινήτων. Αφετέρου, εφόσον η προληπτική και χρηματοπιστωτική εποπτεία, όπως ορίζεται στις τρίτες ασφαλιστικές οδηγίες, είναι συνεχής, η οδηγία 92/49/ΕΟΚ επιτρέπει την αφαίρεση της άδειας άσκησης δραστηριότητας στον εν λόγω κλάδο, εάν ο ασφαλιστής δεν πληροί πλέον στη συνέχεια τον όρο να εκπροσωπείται με αντιπροσώπους υπεύθυνους για τον διακανονισμό των ζημιών σε κάθε κράτος μέλος της Ένωσης. Δηλαδή, συνεπάγεται απαγόρευση της άσκησης της δραστηριότητας, εάν έπαυσαν να υπάρχουν οι προϋποθέσεις που επέτρεψαν τη χορήγηση της άδειας.

Αντίστοιχα, η παράγραφος 2, εδάφιο β), εφαρμόζεται όσον αφορά ασφαλιστικές επιχειρήσεις με έδρα εκτός Κοινότητας, και προστέθηκε για να εξασφαλιστεί συνοχή της παρούσας οδηγίας με την προσέγγιση που ακολουθείται από την υιοθέτηση της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ.

⁶ Άρθρο 12 α παράγραφος 4 της οδηγίας 88/357/ΕΟΚ, που προστέθηκε δυνάμει του άρθρου 6 της οδηγίας 90/618/ΕΟΚ

Η παράγραφος 3 αναφέρεται στα καθήκοντα του αντιπροσώπου και στις σχέσεις μεταξύ αυτού και της επιχείρησης. Διευκρινίζει ότι ενεργεί κατόπιν γενικών ή ειδικών οδηγιών που του δίνει η επιχείρηση. Οι πράξεις του δεσμεύουν την επιχείρηση μόνο έναντι του θύματος. Ευθύνεται έναντι της επιχείρησης στις περιπτώσεις που δεν τηρεί τις οδηγίες του ασφαλιστή ή με άλλο τρόπο υπερβαίνει τις αρμοδιότητες που του έχουν ανατεθεί.

Το κείμενο δεν αναφέρεται στην εφαρμοστέα νομοθεσία όσον αφορά τον διακανονισμό των ζημιών των αλλοδαπών επισκεπτών. Συνήθως, σύμφωνα με τους κανόνες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, αυτό είναι η νομοθεσία της χώρας όπου συνέβη το ατύχημα.

Όπως και στην ευθεία αγωγή, πρέπει να υπενθυμισθεί ότι η εφαρμοστέα νομοθεσία καθορίζεται πάντοτε με παραπομπή στους κανόνες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου που εφαρμόζονται συνήθως. Η παρούσα οδηγία δεν περιέχει κριτήρια για την επιλογή της εφαρμοστέας νομοθεσίας (π.χ. lex loci ή νομοθεσία της χώρας διαμονής του θύματος, κλπ).

Η παράγραφος 4 αναφέρεται στα προσόντα του αντιπροσώπου. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι στις περιπτώσεις που αφορά κανονικά η οδηγία, δεν θα εφαρμόζεται η νομοθεσία της χώρας του θύματος, αλλά η νομοθεσία της χώρας όπου συνέβη το ατύχημα, δηλαδή στις περισσότερες περιπτώσεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο ασφαλιστής. Αν και θα ήταν υπερβολικό να απαιτείται από τον αντιπρόσωπο να γνωρίζει τη νομοθεσία αυτή, και γενικά τη νομοθεσία όλων των άλλων κρατών μελών, θα πρέπει να είναι σε θέση να επισημάνει τις διαφορές μεταξύ της νομοθεσίας που εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση και της νομοθεσίας με την οποία το θύμα μπορεί να είναι περισσότερο εξοικειωμένο, τουλάχιστον όσον αφορά το σύστημα και το επίπεδο της αποζημίωσης σε κάθε κράτος μέλος.

Η παράγραφος 5 αναφέρεται στις συνέπειες των πράξεων του αντιπροσώπου όσον αφορά το θύμα. Δεδομένου ότι ο αντιπρόσωπος έχει νόμιμη εξουσία εκπροσώπησης του ασφαλιστή κατά τον διακανονισμό των ζημιών, οι ενέργειές του δεσμεύουν τον ασφαλιστή έναντι του θύματος.

Στο κείμενο δεν θεμελιώνεται δικαιοδοσία των δικαστηρίων της χώρας διαμονής του θύματος. Αυτό δεν θα ήταν σκόπιμο στις περιπτώσεις που κατά κανόνα υπάγονται σε άλλη νομοθεσία, εκτός της lex fori, σύμφωνα με τους κανόνες Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου του επιληφθέντος δικαστηρίου. Έτσι, το γεγονός ότι ο αντιπρόσωπος έχει εξουσία εκπροσώπησης του ασφαλιστή «ενώπιον των δικαστηρίων» έχει περιορισμένη πρακτική σημασία στα πλαίσια της παρούσας οδηγίας.

Σκοπός της παραγράφου 6 είναι να υποχρεωθεί ο ασφαλιστής να υποβάλλει προσφορά αποζημίωσης μέσα σε εύλογη προθεσμία και να μην καταφεύγει σε απαντήσεις που σκοπό έχουν απλώς την καθυστέρηση του διακανονισμού. Επιπλέον, πρέπει να πρόκειται για σοβαρή προσφορά και όχι για καθαρά τυπική με μοναδικό σκοπό την εκπλήρωση της υποχρέωσης για υποβολή προσφοράς. Έτσι, ο ασφαλιστής του υπεύθυνου, μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή αιτιολογημένης αίτησης εκ μέρους του θύματος, πρέπει να συμμετάσχει πραγματικά στη διαδικασία αποζημίωσης δίνοντας μια εμπεριστατωμένη απάντηση. Οπωσδήποτε, ο ασφαλιστής ή ο αντιπρόσωπος του πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμήσει την

έκταση των ζημιών και τις υπάρχουσες ευθύνες ώστε να μπορέσει να αποφανθεί οριστικά. Εάν δεν έχει διαπιστωθεί σαφώς η ευθύνη για το ατύχημα ή δεν έχει καθοριστεί επακριβώς η ζημία που υπέστη το θύμα, αναστέλλεται η υποχρέωση υποβολής προσφοράς μέχρις ότου παρασχεθούν οι πληροφορίες αυτές.

Οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 6 υπάγονται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών· ωστόσο, πρέπει να είναι πρόσφορες ώστε να αποτελούν εγγύηση ότι ο ασφαλιστής θα εκπληρώνει τα καθήκοντά του έναντι του θύματος. Η παράγραφος 6, ενώ έχει διαφορετικό στόχο από την παράγραφο 2, ενισχύει την πίεση που ασκείται στον ασφαλιστή για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του έναντι του θύματος. Πράγματι, ο τελευταίος υποχρεώνεται να υποβάλει μια προσφορά αποζημίωσης μέσα σε ορισμένη προθεσμία. Πρόκειται για ένα συνδυασμό συμπληρωματικών διοικητικών κυρώσεων, δεδομένου ότι η διοικητική κύρωση της άρνησης χορήγησης ή της αφαίρεσης της άδειας συμπληρώνεται με μια κύρωση διαφορετικής φύσεως - περιουσιακής ή διοικητικής - δια των οποίων από κοινού επιδιώκεται η εξασφάλιση της αποζημίωσης του θύματος το ταχύτερο δυνατόν. Η πρώτη κύρωση (άρνηση χορήγησης ή αφαίρεση της άδειας) υποχρεώνει τον ασφαλιστή να δημιουργήσει ένα μηχανισμό που θα επιτρέπει στο θύμα να ασκεί τα δικαιώματά του έναντι αυτού. Η δεύτερη αφορά το ίδιο το περιεχόμενο του δικαιώματος του θύματος, δηλαδή τη ρύθμιση της διαφοράς το ταχύτερο δυνατόν. Εξάλλου, αυτός ο διπλός μηχανισμός αποσκοπεί στην εξασφάλιση του διακανονισμού της ζημίας μέσα σε εύλογη προθεσμία σε επίπεδο ασφαλιστή, ώστε ο οργανισμός αποζημίωσης να μην χρειάζεται να παρέμβει, παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και να χρησιμεύει σαν "έσχατο καταφύγιο" για το θύμα που προσπαθεί να επιτύχει την αποζημίωσή του.

Η παράγραφος 7 ορίζει ότι ο αντιπρόσωπος που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών και έχει ορισθεί σύμφωνα με διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν αποτελεί υποκατάστημα κατά την έννοια του άρθρου 10 παράγραφος 1 της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ.

Άρθρο 4 (οργανισμός ενημέρωσης)

Σκοπός του άρθρου 4 είναι η παροχή στον ζημιωθέντα της δυνατότητας να εξακριβώνει την ταυτότητα του ασφαλιστή του αυτοκινήτου που εμπλέκεται στο ατύχημα. Πράγματι, συνήθως στο στάδιο αυτό αρχίζουν τα δεινά του θύματος. Το μέτρο αυτό είναι επίσης αναγκαίο για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος της ευθείας αγωγής.

Ο ευρωπαϊός νομοθέτης είχε ήδη από το 1990 επίγνωση του προβλήματος του προσδιορισμού του ασφαλιστή του αυτοκινήτου του οχήματος το οποίο εμπλέκεται σε ένα ατύχημα. Πράγματι, το άρθρο 5, παράγραφος 1 της οδηγίας 90/232/ΕΟΚ απαιτούσε από τα κράτη μέλη να λάβουν «τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα τα οποία ενέχονται σε τροχαίο ατύχημα είναι σε θέση να πληροφορηθούν το συντομότερο δυνατόν ποιες ασφαλιστικές εταιρείες καλύπτουν ...».

Στο μεταξύ υπήρξαν επικρίσεις γιατί η διάταξη αυτή δεν ενσωματώθηκε ικανοποιητικά σε όλα τα κράτη μέλη. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η Επιτροπή σχετικά με την επικράτουσα κατάσταση αποκαλύφθηκε ότι όλες αυτές οι επικρίσεις είναι βάσιμες.

Για παράδειγμα, σε ορισμένα κράτη μέλη σήμερα το θύμα το οποίο δεν γνωρίζει παρά μόνο τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος δεν είναι σε θέση να μάθει το όνομα του ασφαλιστή ή μπορεί να το μάθει μόνο μετά από πολλές δυσκολίες.

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της απαίτησης που επιβάλλει το άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 90/232/ΕΟΚ και αυτής που επιβάλλει η παρούσα οδηγία στα κράτη μέλη να δημιουργήσουν μητρώα ενημέρωσης. Η παράγραφος 1 του άρθρου 4 της παρούσας οδηγίας θεσπίζει την υποχρέωση δημιουργίας ενός ειδικού μηχανισμού ("μητρώο ενημέρωσης") με στόχο την εξακρίβωση των στοιχείων του ασφαλιστή, του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών στη χώρα διαμονής του θύματος και, ενδεχομένως, του ασφαλισμένου. Η τρίτη οδηγία ασφάλισης αυτοκινήτων επέβαλε μια υποχρέωση αποτελέσματος στα κράτη μέλη, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζει τις λεπτομέρειες για τη συμμόρφωσή τους με την υποχρέωση αυτή. Επιπλέον, η υποχρέωση αφορούσε μόνο ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία, και συγκεκριμένα το όνομα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Στην προκειμένη περίπτωση, το περιεχόμενο της ενημέρωσης είναι πιο ευρύ: αφορά και την εξακρίβωση των στοιχείων του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών. Αυτό το είδος της ενημέρωσης είναι επίσης αναγκαίο για την αποτελεσματική λειτουργία του μηχανισμού που θεσπίζεται στο άρθρο 3· κρίνεται σκόπιμο να ανατεθεί στα κέντρα ενημέρωσης η ευθύνη για την τήρηση των μητρώων, όχι μόνο των ασφαλιστικών επιχειρήσεων αλλά και των αντιπροσώπων που ορίζουν για το διακανονισμό των ζημιών. Επιπλέον, το θύμα έχει δικαίωμα να του κοινοποιούνται και άλλα στοιχεία σχετικά με τον ασφαλισμένο, εάν υπάρχουν οι προϋποθέσεις που δικαιολογούν την κοινοποίησή τους, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της παρούσας πρότασης οδηγίας (το όχημα δεν είναι εγκύρως ή νομίμως ασφαλισμένο).

Οπωσδήποτε, εκείνα τα κράτη μέλη τα οποία έχουν ήδη δημιουργήσει, βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 της τρίτης οδηγίας ασφάλισης αυτοκινήτων, βάσεις δεδομένων ή μητρώα ενημέρωσης θα μπορούν εύκολα να τα προσαρμόσουν ή να τα συμπληρώσουν για να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας.

Το θύμα πρέπει να είναι σε θέση να διαπιστώσει εύκολα την ταυτότητα του ασφαλιστή του οχήματος που εμπλέκεται στο ατύχημα και τα στοιχεία του αντιπροσώπου του στη χώρα διαμονής του θύματος. Τα μέσα για την επίτευξη αυτού του στόχου μπορεί να μην συγκεντρώνονται σε ένα και μόνο φορέα. Τα διάφορα στοιχεία ενδέχεται να υπάγονται στη διαχείριση διαφορετικών οργανισμών, ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε χώρα, αρκεί να μπορούν να ζητηθούν οι σχετικές πληροφορίες από μια και μόνο διεύθυνση.

Για να είναι αποτελεσματική η προτεινόμενη ρύθμιση, πρέπει να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ των οργανισμών ενημέρωσης στις διάφορες χώρες ώστε να μπορεί το θύμα να λάβει τις σχετικές πληροφορίες τόσο στη χώρα εγγραφής του οχήματος αλλά και - προπαντός - στη χώρα διαμονής. Οπωσδήποτε, η συνεργασία μεταξύ των κέντρων ενημέρωσης είναι απαραίτητη για την γνωστοποίηση του αριθμού εγγραφής του οχήματος και του ονόματος του ασφαλιστή στη χώρα διαμονής του θύματος, δεδομένου ότι οι πληροφορίες αυτές δεν βρίσκονται καταχωρημένες παρά μόνο στη χώρα εγγραφής του οχήματος.

Η αίτηση ενημέρωσης του θύματος έχει σαν κύριο στόχο τη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος της ευθείας αγωγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της

παρούσας οδηγίας. Στο πλαίσιο αυτό, από την παράγραφο 3 προκύπτει ότι η διαπίστωση της ταυτότητας του ασφαλιστή αρκεί για την κίνηση διαδικασίας έναντι του τελευταίου εκ μέρους του θύματος. Οπωσδήποτε, στις περιπτώσεις των οχημάτων τα οποία δεν είναι εγκύτως ασφαλισμένα, είναι απαραίτητο να μπορεί το θύμα να έχει πρόσβαση σε στοιχεία σχετικά με τον ιδιοκτήτη ή τον οδηγό του οχήματος που προκάλεσε το ατύχημα.

Άρθρο 5 (οργανισμός αποζημίωσης)

Στην παράγραφο 1 βελτιώνεται η θέση του θύματος στις περιπτώσεις όπου, παρά την ύπαρξη υποχρέωσης ορισμού αντιπροσώπου υπεύθυνου για το διακανονισμό των ζημιών, ο αντιπρόσωπος αυτός δεν έχει οριστεί ή ο ασφαλιστής, παρά τον ορισμό αντιπροσώπου, κωλυσιεργεί. Το θύμα δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο στις καθαρά διοικητικές κυρώσεις που μπορεί να επιβάλει η αρχή εποπτείας, σε περίπτωση που ο ασφαλιστής δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να του χορηγηθεί άδεια. Επίσης, για να διασφαλισθεί η αποτελεσματική παρέμβαση του οργανισμού αποζημίωσης, η παράγραφος 1 προβλέπει συγκεκριμένη προθεσμία από το χρόνο υποβολής της αίτησης αποζημίωσης του θύματος, για την παρέμβαση αυτή. Εξ άλλου, στην παράγραφο αυτή προβλέπεται η υποχρέωση του επιληφθέντος οργανισμού αποζημίωσης να ενημερώσει επίσημα τον ασφαλιστή, ώστε να προετοιμάσει την άμυνά του, πράγμα που φαίνεται δίκαιο, δεδομένου ότι αυτός είναι και ο τελικός οφειλέτης. Σημειωτέον ότι αυτό το καθήκον ενημέρωσης δεν επηρεάζει τη διαδικασία αποζημίωσης του θύματος - δεν υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα -, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί εντός δύο μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

Σκοπός της παραγράφου 2 είναι να αυξηθεί η προθυμία του ασφαλιστή να τηρήσει την υποχρέωση που προκύπτει από το άρθρο 3 και να προβεί το ταχύτερο δυνατό σε διακανονισμό των ζημιών των θυμάτων τα οποία είναι ξένοι επισκέπτες. Πράγματι, δεν υπάρχει κανένας λόγος, και στις δύο περιπτώσεις που αφορά η παράγραφος 1, να αναλάβει το κόστος της ζημίας και τα έξοδα που προκύπτουν από τον διακανονισμό της οποιοσδήποτε άλλος εκτός από τον υπεύθυνο ασφαλιστή. Συνεπώς, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του στόχου που επιδιώκει η επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 6 και του στόχου που επιδιώκει το παρόν άρθρο. Στην πρώτη περίπτωση, οι κυρώσεις έχουν καθαρά πειθαρχικό χαρακτήρα και αποσκοπούν στην τιμωρία του ασφαλιστή που παρέβη τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 3. Στη δεύτερη περίπτωση, στόχος είναι η αποζημίωση του θύματος, ανεξάρτητα από τις συνέπειες που υφίσταται ο ίδιος ο ασφαλιστής. Ένα μέτρο που αποσκοπεί μόνο στην τιμωρία του ασφαλιστή δεν είναι πρόσφορο για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του θύματος.

Το νομικό καθεστώς του «οργανισμού» - που θα έχει, στην πράξη, τη μορφή δικτύου «οργανισμών» - είναι αντίστοιχο με αυτό του οργανισμού που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 4 της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ: το θύμα μπορεί να υποβάλει αίτηση αποζημίωσης, ο οργανισμός δεν δεσμεύεται από τις οδηγίες του ασφαλιστή και οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τον τελευταίο, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ασφαλιστής αποδεικνύει ότι ο οργανισμός αποζημίωσης δεν τον ειδοποίησε όπως προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος και συνεπώς δεν ήταν σε θέση να προετοιμάσει την άμυνά του ή ότι ο διακανονισμός της ζημίας έγινε σκοπίμως εν γνώσει του ότι η αίτηση ήταν αβάσιμη. Ο ασφαλιστής έχει συμφέρον να αποφύγει μια τέτοια κατάσταση, και κατά συνέπεια μπορεί να υποτεθεί ότι η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 5 θα εφαρμόζεται μόνο σε

πολύ σπάνιες περιπτώσεις. Η διάταξη αυτή αποτελεί κυρίως ένα μέσο για την άσκηση αποτελεσματικής πίεσης.

Όπως και στην περίπτωση του αντιπρόσωπου που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών και των κέντρων ενημέρωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τους υπάρχοντες μηχανισμούς που μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου, όπως π.χ. ταμεία εγγυήσεως αυτοκινήτων, που έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ, ή ακόμη τα γραφεία πράσινης κάρτας. Εξάλλου, μπορούν να λάβουν τις αναγκαίες αποφάσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση του οργανισμού αυτού, δηλαδή τους χρηματοδοτικούς πόρους που διατίθενται σ'αυτόν και κάθε άλλο τρόπο χρηματοδότησής του.

Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2, ο οργανισμός αποζημίωσης της χώρας διαμονής του θύματος προσφεύγει αυτόματα, όχι κατά του υπεύθυνου του ατυχήματος ή της επιχείρησης ασφάλισης της αστικής ευθύνης αυτοκινήτου, αλλά κατά του ομολογού του οργανισμού που λειτουργεί στη χώρα του υπερήμερου ασφαλιστή. Η παράγραφος αυτή βασίζεται στην αρχή ότι κάθε οργανισμός αποζημίωσης οφείλει να αποζημιώνει τα θύματα που κατοικούν στο δικό του κράτος μέλος για ατυχήματα που συνέβησαν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας του θύματος - και κατά συνέπεια διαφορετικό από τη χώρα όπου βρίσκεται ο ίδιος· εν συνεχεία, από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 προκύπτει ότι ο οργανισμός αυτός έχει απαίτηση έναντι του οργανισμού αποζημίωσης της χώρας εγκατάστασης του ασφαλιστή.

Για την αποτελεσματική λειτουργία αυτού του συστήματος αυτόματης προσφυγής, το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 προβλέπει μια συγκεκριμένη προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να γίνεται η επιστροφή του καταβληθέντος ποσού από τον οργανισμό αποζημίωσης της χώρας εγκατάστασης του ασφαλιστή. Επίσης, η παράγραφος 3 καθιερώνει την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να καθορίζουν τις λεπτομέρειες και τα τεχνικά ζητήματα σχετικά με την επιστροφή αυτή. Σημειωτέον ότι το άρθρο 5, όπως και τα προηγούμενα άρθρα, δεν αποσκοπεί στην τροποποίηση των κανόνων περί αστικής ευθύνης.

Καθιερώνοντας αυτό το σύστημα αυτόματης προσφυγής, με υποκατάσταση του οργανισμού αποζημίωσης της χώρας όπου έχει την εγκατάστασή του ο ασφαλιστής στα δικαιώματα του θύματος, εξασφαλίζεται εύκολα η επιστροφή του καταβληθέντος ποσού από τον υπεύθυνο ασφαλιστή, και αυτό για δύο λόγους: Αφενός, το γεγονός ότι ο οργανισμός αποζημίωσης που έχει απαίτηση έναντι του ασφαλιστή βρίσκεται γεωγραφικά στο ίδιο κράτος μέλος με τον τελευταίο προσφέρει το πλεονέκτημα ότι όλες οι σχετικές διαφορές θα επιλύονται από τα εθνικά δικαστήρια και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Αφετέρου, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, θα ορίζεται ως οργανισμός αποζημίωσης το ταμείο εγγυήσεως της χώρας εγκατάστασης του ασφαλιστή, το οποίο χρηματοδοτείται ακριβώς από τους ασφαλιστές που είναι εγκατεστημένοι και δραστηριοποιούνται στη χώρα αυτή. Στο πλαίσιο αυτό, η πίεση που ασκείται στον υπερήμερο ασφαλιστή από τους άλλους ασφαλιστές της χώρας εγκατάστασής του θα είναι πολύ μεγάλη, δεδομένου ότι έχουν συμφέρον να μην επιβαρυνθούν λόγω της παράβασης των υποχρεώσεων ενός από τα μέλη του ταμείου εγγυήσεως.

Άρθρο 6 (αδυναμία διαπίστωσης της ταυτότητας του ασφαλιστή)

Εάν δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί η ταυτότητα του ασφαλιστή, οι συμπληρωματικοί μηχανισμοί (ευθεία αγωγή, αντιπρόσωπος υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών, οργανισμός αποζημίωσης) δεν μπορεί να λειτουργήσουν. Το άρθρο αυτό, ως εκ τούτου, αποσκοπεί στην εξασφάλιση της αποζημίωσης του θύματος με κάθε τρόπο, στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη λειτουργία του μηχανισμού που καθιερώνει η οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, υπεύθυνο για την αποζημίωση του θύματος είναι το ταμείο εγγυήσεως του κράτους μέλους διαμονής του. Εν συνεχεία, κατόπιν προσφυγής αυτού του ταμείου εγγυήσεως, ο τελικός οφειλέτης του ποσού που καταβλήθηκε στο θύμα είναι το ταμείο εγγυήσεως του κράτους μέλους όπου έχει τη συνήθη στάθμευσή του το όχημα. Πράγματι, από το άρθρο 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 72/166/ΕΟΚ προκύπτει ότι το κράτος μέλος όπου έχει τη συνήθη στάθμευσή του το όχημα έχει υποχρέωση να μεριμνά για την κάλυψη της αστικής ευθύνης κάθε οχήματος από ασφάλιση, που επιβάλλει η τελευταία αυτή οδηγία. Συνεπώς, εάν ένα ατύχημα προκληθεί από όχημα που δεν πληροί τον όρο αυτό, υπεύθυνο για την αποζημίωση του θύματος είναι το ταμείο εγγυήσεως του κράτους μέλους όπου έχει τη συνήθη στάθμευσή του το ανασφάλιστο όχημα το οποίο προκάλεσε το ατύχημα.

Επιπλέον, ο σκοπός του άρθρου αυτού ευθυγραμμίζεται με εκείνον του άρθρου 5 της παρούσας πρότασης: το θύμα ατυχήματος εκτός της χώρας διαμονής του έχει συμφέρον να αποζημιωθεί υπό τους ίδιους όρους με εκείνους που ισχύουν για τη λειτουργία του οργανισμού αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 5, στη χώρα διαμονής του. Εν συνεχεία, προβλέπεται δικαίωμα προσφυγής εκ μέρους του ταμείου εγγυήσεως στη χώρα διαμονής του θύματος κατά του ταμείου εγγυήσεως της χώρας όπου έχει τη συνήθη στάθμευσή του το όχημα υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες που ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 (υποκατάσταση στα δικαιώματα του θύματος, προθεσμία 2 μηνών για την επιστροφή του καταβληθέντος ποσού από το ταμείο εγγυήσεως του κράτους όπου έχει τη συνήθη στάθμευσή του το όχημα κ.λ.π.) και με παραπομπή στο εν λόγω άρθρο.

Εξάλλου, σε ορισμένες περιπτώσεις, εάν δεν υπάρχει ασφαλιστής, ο τελικός οφειλέτης της αποζημίωσης που κατέβαλλε το ταμείο εγγυήσεων της χώρας του θύματος (κατόπιν προσφυγής του) θα είναι είτε το ταμείο εγγυήσεων της χώρας όπου συνέβη το ατύχημα, εάν το όχημα του υπεύθυνου είναι εγγεγραμμένο στη χώρα αυτή, είτε το γραφείο πράσινης κάρτας της χώρας όπου συνέβη το ατύχημα, εάν το όχημα είναι εγγεγραμμένο (εάν έχει τη συνήθη στάθμευση του) σε τρίτη χώρα, με δικαίωμα προσφυγής του γραφείου κατά του ομολόγου του στη χώρα της συνήθους στάθμευσης του οχήματος.

Εν πάση περιπτώσει, δεν πρέπει να συγχέεται η περίπτωση την οποία αφορά το άρθρο αυτό (η ταυτότητα του οχήματος είναι γνωστή - η ταυτότητα του ασφαλιστή άγνωστη) με τις περιπτώσεις των οχημάτων που δεν είναι γνωστή η ταυτότητά τους. Οι περιπτώσεις αυτές υπάγονται απευθείας στο ήδη ισχύον σύστημα πράσινης κάρτας. Στις περιπτώσεις αυτές φαίνεται εύλογο, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ, τελικός οφειλέτης να είναι το ταμείο εγγυήσεως της χώρας όπου συνέβη το ατύχημα.

Άρθρα 7 και 8 (Ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο – έναρξη ισχύος)

Τα άρθρα αυτά είναι οι κλασσικές διατάξεις σχετικά με την προθεσμία ενσωμάτωσης και τα μέρη στα οποία απευθύνεται η πράξη.

Άρθρο 9 (Κυρώσεις)

Η διάταξη αυτή περιλαμβάνεται τα τελευταία χρόνια σε όλες τις νομοθετικές προτάσεις που υποβάλλει η Επιτροπή και εκφράζει την πολιτική της, ως θεματοφύλακα των συνθηκών, η οποία συνίσταται σε εξασφάλιση της ορθής ενσωμάτωσης και εφαρμογής των νομοθετικών μέτρων που προτείνει.

⁷ COM (95) 162 τελικό της 3.5.95

Πρόταση για
οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών
σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία
αυτοκινήτων οχημάτων
και για την τροποποίηση των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 92/49/ΕΟΚ

(Τέταρτη οδηγία ασφάλισης αυτοκινήτων)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 57
παράγραφος 2 και 100Α,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 189 Β της συνθήκης,

Εκτιμώντας:

ότι υφίστανται σήμερα διαφορές μεταξύ των νομοθετικών, κανονιστικών και
διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση της αστικής
ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων, οι οποίες
εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των ασφαλιστικών
υπηρεσιών·

ότι είναι συνεπώς αναγκαία η προσέγγιση των νομοθεσιών αυτών, η οποία θα
συμβάλει στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς·

ότι με την οδηγία 72/166/ΕΟΚ³, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία
90/232/ΕΟΚ⁴, το Συμβούλιο θέσπισε ορισμένες διατάξεις για την προσέγγιση των
νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που
προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και με τον έλεγχο της
υποχρέωσης για ασφάλιση της ευθύνης αυτής·

¹ ΕΕ αριθ. C ...

² ΕΕ αριθ. C ...

³ ΕΕ αριθ. L 103, της 2.5.1972, σ. 1

⁴ ΕΕ αριθ. L 129, της 14.5.1990, σ. 33

ότι με την οδηγία 88/357/ΕΟΚ⁵, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 92/49/ΕΟΚ⁶, το Συμβούλιο θέσπισε διατάξεις για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την πρωτασφάλιση, εκτός της ασφάλειας ζωής, και την άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών·

ότι, με το ψήφισμά του «σχετικά με το διακανονισμό ζημιών από τροχαία ατυχήματα τις οποίες υφίσταται ο ζημιωθείς εκτός του κράτους προέλευσής του» της 26ης Οκτωβρίου 1995⁷, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε πρωτοβουλία σύμφωνα με το άρθρο 138B, παράγραφος 2, της συνθήκης ΕΚ και κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει μια οδηγία του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για να ρυθμίσει το θέμα αυτό·

ότι πρέπει πράγματι να συμπληρωθεί το καθεστώς που καθιερώνουν οι οδηγίες 72/166/ΕΟΚ, 84/5/ΕΟΚ⁸ και 90/232/ΕΟΚ προκειμένου να εξασφαλίζεται ανάλογη μεταχείριση στα θύματα τροχαίων ατυχημάτων ανεξάρτητα από τον τόπο που λαμβάνει χώρα το ατύχημα εντός της Κοινότητας· ότι, όσον αφορά τα ατυχήματα τα οποία έχουν λάβει χώρα σε άλλο κράτος μέλος εκτός του τόπου διαμονής του θύματος, υπάρχουν κενά όσον αφορά την ικανοποίηση των αξιώσεων του θύματος·

ότι, για να καλυφθεί αυτό το κενό τουλάχιστον εν μέρει, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι το κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένος ο ασφαλιστής απαιτεί από την επιχείρηση να διορίζει αντιπροσώπους που διαμένουν ή είναι εγκατεστημένοι στα άλλα κράτη μέλη και οι οποίοι θα συγκεντρώνουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις αξιώσεις που προκύπτουν από αυτού του είδους τα ατυχήματα και θα διαθέτουν επαρκείς εξουσίες να εκπροσωπούν την επιχείρηση έναντι των προσώπων που υφίστανται ζημίες από τα εν λόγω ατυχήματα, περιλαμβανομένης της ικανοποίησης των σχετικών αξιώσεων, και να την εκπροσωπούν ή, εν ανάγκη, να μεριμνούν για την εκπροσώπησή της ενώπιον των δικαστηρίων, εφόσον αυτό συμβιβάζεται με τους κανόνες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου περί δικαιοδοσίας, και των αρχών των άλλων κρατών μελών όσον αφορά τις εν λόγω αξιώσεις·

ότι ο ορισμός των αντιπροσώπων που είναι υπεύθυνοι για το διακανονισμό των ζημιών αποτελεί μια από τις προϋποθέσεις για την πρόσβαση στην ασφαλιστική δραστηριότητα του κλάδου 10 του σημείου Α του παραρτήματος της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ και για την άσκησή της· ότι, ως εκ τούτου, η προϋπόθεση αυτή καλύπτεται από την ενιαία διοικητική άδεια λειτουργίας, που χορηγείται από τις αρχές του κράτους μέλους όπου έχει την εταιρική της έδρα η ασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στον τίτλο II της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ· ότι η προϋπόθεση αυτή ισχύει και για τις επιχειρήσεις των οποίων η εταιρική έδρα βρίσκεται εκτός Κοινότητας και έχουν λάβει άδεια άσκησης δραστηριοτήτων στο έδαφος ενός κράτους μέλους της Κοινότητας· ότι οι οδηγίες 73/239/ΕΟΚ και 92/49/ΕΟΚ έχουν τροποποιηθεί και συμπληρωθεί για το σκοπό αυτό·

ότι η θέσπιση ευθείας αγωγής του ζημιωθέντος έναντι του υπεύθυνου ασφαλιστή αποτελεί λογική προϋπόθεση για την ύπαρξη του εν λόγω εκπροσώπου και,

⁵ ΕΕ αριθ. L 172, της 4.7.1988, σ. 1

⁶ ΕΕ αριθ. L 228, της 11.8.1992, σ. 1

⁷ ΕΕ αριθ. C 308 της 20.11.95, σ. 108.

⁸ Ε.Ε. αριθ. L 8 της 11.01.1984, σ. 17.

επιπλέον, θα βελτιώνει την έννομη θέση των θυμάτων τροχαίων ατυχημάτων εκτός του κράτους μέλους διαμονής τους.

ότι εκτός από την εξασφάλιση της παρουσίας ενός συνομιλητή που θα εκπροσωπεί την ασφαλιστική επιχείρηση στη χώρα διαμονής του θύματος, πρέπει να εξασφαλιστεί το ίδιο το περιεχόμενο του δικαιώματος του θύματος, και συγκεκριμένα η ρύθμιση της διαφοράς το ταχύτερο δυνατόν· ότι, κατά συνέπεια, οι εθνικές νομοθεσίες πρέπει να προβλέπουν κατάλληλες κυρώσεις που εφαρμόζονται έναντι του ασφαλιστή του υπεύθυνου, σε περίπτωση που ο τελευταίος δεν τηρεί την υποχρέωσή του να υποβάλει προσφορά αποζημίωσης μέσα σε εύλογη προθεσμία· ότι, εντούτοις, η ευθύνη και η προκληθείσα ζημία δεν πρέπει να υπόκεινται σε αμφισβήτηση, ώστε ο ασφαλιστής να είναι σε θέση να υποβάλει έγκυρη προσφορά εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

ότι τα θύματα τροχαίων ατυχημάτων αντιμετωπίζουν ενίοτε δυσκολίες κατά τη διαπίστωση του ονόματος της ασφαλιστικής επιχείρησης που καλύπτει την ευθύνη που απορρέει από τη χρήση του αυτοκινήτου που εμπλέκεται σε ένα ατύχημα· ότι προς το συμφέρον των θυμάτων αυτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν οργανισμούς ενημέρωσης για να εξασφαλιστεί η ταχεία παροχή των εν λόγω πληροφοριών· ότι αυτοί οι οργανισμοί ενημέρωσης θα πρέπει επίσης να παρέχουν πληροφορίες στα θύματα σχετικά με τους αντιπροσώπους που είναι επιφορτισμένοι με το διακανονισμό των ζημιών· ότι οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους και να παρέχουν αμέσως τις πληροφορίες που τους ζητούν άλλοι οργανισμοί ενημέρωσης που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη.

ότι είναι ανάγκη να θεσπισθεί ένας οργανισμός ο οποίος θα εξασφαλίζει την αποζημίωση του θύματος εφόσον ο ασφαλιστής δεν έχει διορίσει αντιπρόσωπο ή καθυστερεί προδήλως το διακανονισμό και ότι στις περιπτώσεις αυτές το θύμα πρέπει να είναι σε θέση να αποτίνεται απευθείας στον οργανισμό αυτό· ότι είναι εύλογο να παρέχεται στον οργανισμό αυτό δικαίωμα υποκατάστασης, στο βαθμό που αποζημίωσε το θύμα· ότι, για τη διευκόλυνση της προσφυγής αυτής κατά του ασφαλιστή, ο οργανισμός αποζημίωσης στη χώρα του θύματος διαθέτει δικαίωμα αυτόματης επιστροφής του ποσού που κατέβαλε, με παράλληλο δικαίωμα υποκατάστασης στα δικαιώματα του θύματος από τον ομολόγό του οργανισμό στη χώρα όπου έχει την εταιρική του έδρα ο ασφαλιστής· ότι είναι ευκολότερο για τον τελευταίο να ασκήσει προσφυγή κατά του ασφαλιστή.

ότι είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η αποζημίωση του θύματος από ένα οργανισμό, σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί η ταυτότητα του ασφαλιστή του οχήματος που προκάλεσε το ατύχημα· ότι είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι ο τελικός οφειλέτης του καταβληθέντος ποσού για την αποζημίωση του θύματος είναι ένας οργανισμός που βρίσκεται στο κράτος μέλος όπου έχει τη συνήθη στάθμευσή του το ανασφάλιστο όχημα που προκάλεσε το ατύχημα,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

(Πεδίο εφαρμογής)

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να θεσπίσει ειδικές διατάξεις σχετικές με τα θύματα τροχαίων ατυχημάτων

α) που συνέβησαν σε κράτος μέλος εκτός της χώρας διαμονής των θυμάτων αυτών και

β) προκλήθηκαν από όχημα

- που ασφαρίζεται από επιχείρηση εγκατεστημένη σε κράτος μέλος εκτός της χώρας διαμονής του θύματος και

- είναι εγγεγραμμένο σε κράτος μέλος εκτός της χώρας διαμονής του θύματος.

Άρθρο 2

(Ευθεία αγωγή)

Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε το θύμα ατυχήματος που ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσας οδηγίας να διαθέτει δικαίωμα άσκησης ευθείας αγωγής κατά του ασφαλιστή του προσώπου που φέρει την αστική ευθύνη.

Άρθρο 3

(Αντιπρόσωπος υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών)

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν άδεια σύμφωνα:

- με το άρθρο 6 της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ, για την κάλυψη των κινδύνων που περιλαμβάνονται στον κλάδο 10 του σημείου Α του παραρτήματος της οδηγίας 73/39/ΕΟΚ εκτός της ευθύνης του μεταφορέα, ή
- με το άρθρο 23 παράγραφος 2 της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ

να ορίζουν ελεύθερα, σε κάθε κράτος μέλος εκτός από εκείνο στο οποίο είναι εγκατεστημένες, έναν οργανισμό (στο εξής «αντιπρόσωπος υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών»). Ο οργανισμός αυτός αναλαμβάνει τη διαχείριση και το διακανονισμό των υποθέσεων αποζημίωσης που προκύπτουν από ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα σε άλλο κράτος μέλος εκτός εκείνου όπου διαμένει το θύμα και που προκαλούνται από όχημα το οποίο είναι ασφαλισμένο από επιχείρηση και εγγεγραμμένο σε άλλο κράτος μέλος εκτός εκείνου όπου διαμένει το θύμα. Ο

αντιπρόσωπος αυτός πρέπει να έχει τη διαμονή ή εγκατάστασή του στο κράτος μέλος της διαμονής του θύματος.

2. Η οδηγία 73/239ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

α) Στην παράγραφο 1 του άρθρου 8 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«στ) κοινοποιούν το όνομα και τη διεύθυνση του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών και τον οποίο έχουν ορίσει σε κάθε κράτος μέλος, εάν οι καλυπτόμενοι κίνδυνοι κατατάσσονται στον κλάδο 10 του τίτλου Α του παραρτήματος».

β) Στο άρθρο 23 παράγραφος 2 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«η) κοινοποιεί το όνομα και τη διεύθυνση του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών και τον οποίο ορίζει σε κάθε κράτος μέλος, εφόσον οι καλυπτόμενοι κίνδυνοι κατατάσσονται στον κλάδο 10 του τίτλου Α του παραρτήματος.»

3. Ο αντιπρόσωπος που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών συγκεντρώνει, όσον αφορά τις σχετικές αξιώσεις, όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και λαμβάνει επαρκή μέτρα για τον διακανονισμό των ζημιών σύμφωνα με τις οδηγίες του ενδιαφερόμενου ασφαλιστή, τις διατάξεις περί υποχρεωτικής ασφάλισης της ευθύνης που ορίζονται στο άρθρο 2 τελευταίο εδάφιο της οδηγίας 90/232/ΕΟΚ, καθώς και τους εθνικούς κανόνες περί ευθύνης που ισχύουν για το ατύχημα. Η απαίτηση διορισμού αντιπροσώπου δεν αποκλείει την απευθείας προσφυγή του θύματος ή του ασφαλιστή του κατά του υπαίτιου της ζημίας ή του ασφαλιστή του.

4. Ο αντιπρόσωπος που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών πρέπει να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα. Πρέπει να είναι δεόντως εξοπλισμένος για την άσκηση των καθηκόντων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

5. Ο αντιπρόσωπος που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών διαθέτει επαρκείς εξουσίες για να εκπροσωπεί την επιχείρηση έναντι των ζημιωθέντων οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν αξιώσεις αποζημίωσης, περιλαμβανομένης της ολοσχερούς ικανοποίησης των αξιώσεων αυτών, και να την αντιπροσωπεύει ή, εν ανάγκη, να μεριμνά για την αντιπροσώπευσή της ενώπιον των δικαστηρίων, όσον αφορά τις αξιώσεις αυτές, εφόσον αυτό συμβιβάζεται με τη σύμβαση των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁹, και ενώπιον των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο αντιπροσωπεύει τον ασφαλιστή.

6. Τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν υποχρέωση, επί ποινή κυρώσεων, προκειμένου, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία το θύμα κοινοποίησε την αίτηση αποζημίωσής του είτε απευθείας στον ασφαλιστή του

⁹ ΕΕΕΚ L 299, 31.12.1972.

υπεύθυνου του ατυχήματος είτε στον αντιπρόσωπο που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών,

- ο ασφαλιστής του υπεύθυνου ή ο αντιπρόσωπός του για το διακανονισμό των ζημιών να υποβάλει προσφορά αποζημίωσης, σε περίπτωση που η ευθύνη έχει διαπιστωθεί και η ζημία έχει προσδιορισθεί ποσοτικά,
- ο ασφαλιστής στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση αποζημίωσης ή ο αντιπρόσωπός του για το διακανονισμό των ζημιών να παράσχει κατάλληλη απάντηση επί των σημείων που περιέχονται στην αίτηση, σε περίπτωση που η ευθύνη δεν έχει ακόμη διαπιστωθεί σαφώς και η ζημία που υπέστη το θύμα δεν έχει προσδιορισθεί πλήρως ποσοτικά.

7. Εφαρμόζεται το άρθρο 12α, παράγραφος 4 τελευταίο εδάφιο της οδηγίας 88/357/ΕΟΚ.

Άρθρο 4

(Οργανισμός ενημέρωσης)

1. Κάθε κράτος μέλος προβλέπει τη δημιουργία ή αναγνώριση ενός φορέα (στο εξής «οργανισμός ενημέρωσης») για την τήρηση μητρώου των αυτοκινήτων οχημάτων που είναι εγγεγραμμένα σ' αυτό, των επιχειρήσεων ασφάλισης αστικής ευθύνης που καλύπτουν τα οχήματα αυτά και των αντιπροσώπων που είναι υπεύθυνοι για το διακανονισμό των ζημιών και που ορίζουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο 3 και τα ονόματα των οποίων έχουν κοινοποιηθεί στον οργανισμό αυτό σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, ή να διαχειρίζεται τη συγκέντρωση και τη διανομή των στοιχείων αυτών· ο οργανισμός αυτός έχει επίσης καθήκον να παρέχει συνδρομή στους ενδιαφερόμενους κατά την εξακρίβωση του ονόματος των επιχειρήσεων ασφάλισης αυτοκινήτων οι οποίες καλύπτουν τα οχήματα που είναι εγγεγραμμένα στο εν λόγω κράτος μέλος και των εκπροσώπων που είναι υπεύθυνοι για τον διακανονισμό των ζημιών και των οποίων τα ονόματα του έχουν κοινοποιηθεί.

2. Οι επιχειρήσεις ασφάλισης της αστικής ευθύνης από την κυκλοφορία αυτοκινήτων κοινοποιούν στον οργανισμό ενημέρωσης του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένες τον αριθμό εγγραφής των αυτοκινήτων που είναι εγγεγραμμένα στο εν λόγω κράτος μέλος και για τα οποία παρέχουν κάλυψη, τον αριθμό του ασφαλιστηρίου συμβολαίου καθώς και τα ονόματα και τις διευθύνσεις των κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων που αφορούν τα οχήματα αυτά. Κοινοποιούν στους οργανισμούς ενημέρωσης των άλλων κρατών μελών, εκτός από τα ονόματα και τις διευθύνσεις των αντιπροσώπων που είναι υπεύθυνοι για τον διακανονισμό ζημιών και οι οποίοι έχουν οριστεί σ' αυτά σύμφωνα με το άρθρο 3, και τις αντίστοιχες πληροφορίες σχετικά με τα οχήματα που είναι εγγεγραμμένα σ' αυτά τα άλλα κράτη μέλη και που ασφαλίζουν υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το θύμα ατυχήματος που συνέβη σε κράτος μέλος διαφορετικό από τη χώρα διαμονής του έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον οργανισμό ενημέρωσης της χώρας διαμονής ή της χώρας εγγραφής του οχήματος να

του παράσχει πληροφορίες σχετικά με το όνομα του ασφαλιστή και τον αριθμό του ασφαλιστικού συμβολαίου καθώς και το όνομα του αντιπροσώπου που είναι υπεύθυνος για τον διακανονισμό των ζημιών του τελευταίου στη χώρα διαμονής του θύματος. Εάν το όχημα δεν είναι έγκυρο ή νόμιμα ασφαλισμένο, ο οργανισμός ενημέρωσης γνωστοποιεί στο θύμα το όνομα και τη διεύθυνση του ιδιοκτήτη ή του συνήθους οδηγού του οχήματος.

Άρθρο 5

(Οργανισμός αποζημίωσης)

1. Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί ή αναγνωρίζει έναν οργανισμό (στο εξής «οργανισμός αποζημίωσης») για την αποζημίωση των θυμάτων που διαμένουν σ' αυτό, εφόσον υπέστησαν περιουσιακή ζημία ή σωματική βλάβη από όχημα εγγεγραμμένο και ασφαλισμένο σε άλλο κράτος μέλος εκτός από εκείνο όπου διαμένει το θύμα, και εφόσον το ατύχημα που προκάλεσε αυτή τη ζημία ή βλάβη συνέβη σε άλλο κράτος μέλος εκτός εκείνου όπου διαμένει το θύμα.

Ο οργανισμός αποζημίωσης στη χώρα διαμονής του θύματος παρεμβαίνει, εντός δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης αποζημίωσης του θύματος, εφόσον:

- ο ασφαλιστής του οχήματος που προκάλεσε το ατύχημα δεν έχει ορίσει αντιπρόσωπο για τον διακανονισμό των ζημιών σύμφωνα με το άρθρο 2 ή

- ο ασφαλιστής ή ο αντιπρόσωπός του που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών δεν έχει υποβάλει προσφορά αποζημίωσης, ή δεν έχει δώσει αιτιολογημένη απάντηση στις αξιώσεις που προέβαλε το θύμα στην αίτηση αποζημίωσής του ή απέρριψε την αίτηση αποζημίωσης του θύματος χωρίς να του κοινοποιήσει τους λόγους της απόρριψης, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία που υπέβαλε αίτηση αποζημίωσης το θύμα, είτε απευθείας στον ασφαλιστή είτε στον αντιπρόσωπο που είναι υπεύθυνος για το διακανονισμό των ζημιών, εντός των ορίων των ασφαλιστικών υποχρεώσεων που ορίζονται στο άρθρο 2 τελευταίο εδάφιο της οδηγίας 90/232/ΕΟΚ, και σύμφωνα με τους κανόνες περί ευθύνης που εφαρμόζονται στο ατύχημα.

Ο οργανισμός αποζημίωσης στη χώρα διαμονής του θύματος πρέπει να ενημερώνει τον ασφαλιστή του υπεύθυνου ή τον αντιπρόσωπό του για το διακανονισμό των ζημιών σχετικά με το γεγονός ότι έλαβε αίτηση αποζημίωσης εκ μέρους του θύματος και ότι πρόκειται να ανταποκριθεί σ' αυτήν, εντός δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης αποζημίωσης του θύματος.

2. Ο οργανισμός αποζημίωσης που ανέλαβε την αποζημίωση του θύματος στο κράτος μέλος διαμονής του έχει απαίτηση κατά του οργανισμού αποζημίωσης της χώρας εγκατάστασης του ασφαλιστή, ο οποίος οφείλει να του επιστρέψει το ποσό που κατέβαλε μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την υποβολή σχετικής αίτησής του.

Εν συνεχεία, ο οργανισμός αποζημίωσης της χώρας εγκατάστασης του ασφαλιστή υποκαθίσταται στα δικαιώματα του θύματος έναντι του προσώπου που ευθύνεται για το ατύχημα ή του ασφαλιστή του, στο βαθμό που ο οργανισμός αποζημίωσης στο κράτος μέλος διαμονής του θύματος αποζημίωσε το τελευταίο για τη ζημία που

υπέστη. Εάν η απαίτηση του θύματος έναντι του ασφαλιστή έχει προσδιοριστεί με δικαστική απόφαση, με αναγνώριση οφειλής εκ μέρους του ασφαλιστή ή με εξώδικο διακανονισμό, ο ασφαλιστής έναντι του οποίου ασκούνται απαιτήσεις βάσει της παρούσας παραγράφου δεν μπορεί να αμφισβητήσει την επιστροφή αυτήν, εκτός εάν αποδείξει ότι δεν ειδοποιήθηκε από τον οργανισμό σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ή ότι ο οργανισμός εσφαλμένα δέχθηκε να ικανοποιήσει αβάσιμες απαιτήσεις αποζημίωσης ή υπερεκτίμησε το μέγεθος της βλάβης ή της ζημίας. Ο οργανισμός αποζημίωσης στη χώρα διαμονής του θύματος και στη χώρα όπου έχει την έδρα του ο ασφαλιστής μπορεί επίσης να ζητήσει επιστροφή των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε δικαιολογημένα.

3. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε ο οργανισμός αποζημίωσης που βρίσκεται στο έδαφός του να επιστρέψει, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, το ποσό που κατέβαλε ο οργανισμός αποζημίωσης άλλου κράτους μέλους στο θύμα ατυχήματος που προκλήθηκε από όχημα ασφαλισμένο από ασφαλιστική επιχείρηση που έχει την έδρα της στο πρώτο αυτό κράτος μέλος, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 6

(Αδυναμία διαπίστωσης της ταυτότητας του ασφαλιστή)

Εάν δεν είναι δυνατή η διαπίστωση της ταυτότητας του ασφαλιστή, το όχημα αντιμετωπίζεται ως μη ασφαλισμένο όχημα. Η αποκατάσταση των υλικών ζημιών ή σωματικών βλαβών που προκλήθηκαν στο θύμα γίνεται από τον οργανισμό και εντός των ορίων που προβλέπει το άρθρο 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ. Το θύμα πρέπει να αποζημιωθεί από τον οργανισμό που προβλέπει το άρθρο αυτό στο κράτος μέλος διαμονής του. Ο οργανισμός αυτός θα έχει εν συνεχεία, υπο τους ίδιους όρους με εκείνους που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας, απαίτηση κατά του αντίστοιχου οργανισμού της χώρας της συνήθους στάθμευσης του οχήματος ή, ενδεχομένως, κατά του γραφείου πράσινης κάρτας του τελευταίου του κράτους μέλους αυτού.

Άρθρο 7

(Ενσωμάτωση)

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν τις αναγκαίες διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία εντός 18 μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της και ενημερώνουν αμέσως σχετικά την Επιτροπή. Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές εντός 24 μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας οδηγίας.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα κείμενα των αναγκαίων διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 8

(Έναρξη ισχύος)

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ... ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 9

(Κυρώσεις)

Τα κράτη μέλη προβλέπουν κυρώσεις για τις παραβιάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογήν της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσουν την επιβολή τους. Οι κυρώσεις αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και σύμφωνες με την αρχή της αναλογικότητας. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή το αργότερο κατά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 7 και κάθε μετέπειτα σχετική τροποποίηση το ταχύτερο δυνατόν.

Άρθρο 10

(Μέρη στα οποία απευθύνεται)

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

COM(97) 510 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

10 07 05 06

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-97-520-GR-C

ISBN 92-78-25705-2

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο